

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Foia apare în fie-care Sâmbătă.

Unirea

Foia bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie-care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește foia se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii»

în
Blașiū.

Anul I.

Blașiū 19 Decembre 1891.

Numerul 51.

Invitare la prenumerațiune.

Cu începutul anului 1892 invităm la abonament nou cu condițiunile de până aici. „Unirea” și pre viitor va reprezenta interesele bisericei române greco-catolice și ale poporului român, le va apăra cu aceeași tărie și constanță ca și în trecut, în *potriva tuturor atacurilor, ori din ce parte ar veni acelea.*

Anul ce vine, promite a fi un an de lupte grele, de aceea atentatele la drepturile noastre sante se înmulțesc pre și ce merge. „Unirea” va sta la pândă și le va denunța fără leac de cruțare cetitorilor săi.

„Unirea” se va îngriji și de instrucțiunea și distracțiunea cetitorilor. Încă în numărul prim al anului viitor va începe publicarea unei novele admirabile cu numele „*Sermana Dolores*”. Tot în partea științifică sperăm a pute publica și un tractat despre *cesiunea socială-agrară la noi*. Articlii referitori la *literatura română* nu vor lipsi nici în anul ce vine. Înportanță mai mare vom da *cesiunilor economice*, era pentru *Feuilleton* am avut fericirea de a mai pute câștiga puteri noue. În *Feuilleton* vom continua *Amintirile de călătorie din Italia*, și în special din *Roma*, cari vor fi de cel mai mare interes.

Ne rugăm deci de sprigină cât mai numerosă. Abonenții vechi să ne rămână credincioși și să ne mai câștige și noi. Restanțierii binevoescă a-și achita abonamentele cel mult până la finea anului, căci la aceea, cari nu ne vor trimite abonamentul de pre anul curent până la finea acestei luni, nu le vom mai spedă foia.

Redacțiunea și Administrațiunea „Unirii”.

Proiectul de lege despre regularea salarelor învățătoresci.

(+) Școala este fiica bisericei, care de când Mântuitorul nostru Isus Christos a pronunțat dumnezeescile cuvinte: *Mergeți și învățați toate popoarele*, și-a ținut de sântă detorință a se folosi de toate mijlocele, ca de odată cu adevărul evanghelic, care duce pre omeni nu numai la fericirea cerescă, ci chiar și la cea pământescă, să răspândescă și adevărată știință. De aceea lângă biserică și sub aripele ei ocrotitoare întinpinăm în decursul vécurilor din era creștină tot-deuna și pre fiica ei iubită: școala.

În patria noastră aproape întrégă instrucțiunea publică este în mâna bisericei, care nu a cruțat nici o jertfă, când vorba era, să se promoveze cultura adevărată și religiozitatea poporului prin școlă.

Statul nostru abia în timpul din urmă a început a se interesa de școle, însă nu cu scopul de a da bisericei mână de ajutor întru dezvoltarea acestei instituțiuni sublime în spirit adevărat creștinesc, ci pentru a-și asigura o înrurire hotăritoare asupra acestei instituțiuni, care nu a fost și în parte mare nu este nici astăzi a lui.

Guvernul nostru a început adevărat în timpul din urmă a juca rol de preocupat față cu școlile. Védându, că bisericile nu mai pot să susțină cu mijlocele proprii școlile la nivelul, ce se

pretinde astăzi, a deschis pentru școle și vistieria statului, care altcum se formeză și din contribuțiunea grea a credincioșilor bisericei, însă acesta nu a făcut-o cu scopul de a pune necondiționat la dispozițiunea bisericei mijlocele de lipsă pentru dezvoltarea școlilor sale, ci singur numai cu scopul de a deschide un adevărat târg, o adevărată piață, în care biserică pentru nisce bani, cari îi oferesce statul, să-și vîndă drepturile, ce le-a avut asupra școlilor sale.

Târgul acesta s'a deschis mai întâi în anul 1883, când s'a pus în vedere ajutorarea școlilor medie confessionale, dacă confesiunile vor abdice de unele drepturi cardinale exercitate asupra gimnaziilor și școlilor lor reale.

Târgul acesta se continuă acum cu școlile populare, promițându-se din partea guvernului în proiectul de lege despre regularea salarelor tot ajutoriul de lipsă la urcarea salariului învățătorilor confessionali până la minimul de 300 fl., însă acesta se face numai pre lângă condițiunea, ca bisericile să abdice de unele drepturi cardinale asupra școlilor lor, și aceste drepturi să trecă în mâna guvernului.

Înainte de a ne pronunța mai în detaliu asupra proiectului de lege din cesiune, lăsăm să urmeze aci un estras fidel dintr'insul, pentru ca și cetitorii nostri să potă judeca acest proiect de lege cu deplină cunoștință de lucru.

Feuilleton.

Amintiri de călătorie.

Veneția, 23 Iunie 1890.

Frate Isidore!

Epistola de ieri mi-am întrerupt-o chiar acolo, unde noi pogorându-ne din turnul de pre piața sântului Marcu am decis cu cinci voturi contra nici unuia, să mergem la un dejun frugal. Instinctul nostru patriotic mai larg ne-a dus în restaurantul hotelului austriac Bauer. Am să-ți scriu despre alte lucruri, și de aceea despre dejunul acesta îți împărtășesc numai atât, că el ne-a îndestulit pre deplin, și asemenea și berea. Am pornit apoi era-și.

Ne-am preumblat mai întâi nițel prin stradele uscate ale Veneției. Pre calea acesta am vădit ici colé câte un lucru interesant. Dară cine le-ar pute cuprinde toate într'o povestire de un pătrău de oră, între marginile înguste ale unei epistole? Am fost și în *târgul de pesci*, care e așezat lângă țermul unui canal mai mic. În ale istoriei naturale noi suntem cam laici și

totuși ne-am decis bucuros, să facem pre câțva timp abstracție dela mirosul cel nespuz de greu, ce-l răspândește vântul bogat al pescarilor Venețieni, și să facem cunoștință mai de aproape cu locuitorii cei muți ai mării mutați cu de-a sila pre uscat. Ei sermanii nu bat din mână și din peciore, că n'au organe de acestea, dară din mișcările lor încă poți întelege, că ei se luptă desperat pentru libertate. Piața acesta s'ar pute numi o menagerie de fel de fel de pesci și molusce. Cu deosebire interesante pentru noi au fost cetele din urmă și mai ales pân-ginii de mare, între cari am vădit aci adevărați uriași.

Am cercetat apoi și atelierul, în care se găsesc dantelele Venețiene. Vre-o sută de fete, mici și mari, lucră aci în laboratoriu cu dexteritate orbitore de lute. Câte una lucră și cu cinci deși de fuse. E o plăcere deosebită a auzi pocnirea neîncetată a fuselor și a privi, cum progresază lucrul acesta delicat al mânilor totu atât de delicate. Conducătorea acestui stabiliment, o Vienesă afabilă ca toate Vienesele, ne-a condus foarte bucuros prin toate încăperile stabilimentului și ne-a arătat depozitele de dantele. Ea scia, că nu vom să cumpărăm, și de aceea

numai la câte o învălitoare ori o haînă de dantele ne întrebă în glumă, dacă avem voce să o cumpărăm, că prețul e o mie sau două mii de floreni. Ne-a arătat și modele de dantele vechi, cari sa cumpărat cu prețuri fabuloase mai ales dela familii Venețiene. Mulțămindu în sfârșit Vienesei pentru afabilitatea, cu carea ne-a întâmpinat, am eșit, și trecându pre dinaintea bisericei sântului Marcu am ajuns în *Piazzetta*. Acesta e asemenea unui salon mic și drăgălaș, în care eș dintr'un unghi al celui mare, care e piazza di san Marco. Aci în piazzetă e fațada *palatului dogilor*, lucrată din marmoră albă și roșie, și împodobirea ei de arabescuri și se pare că e compusă din dantele de cele mai delicate. În toate părțile fațadei vezi înșirându-se statue, grupuri, colonne, aduse aci în decurs de vécuri și dispuse cu multă artă. Privesc și totu privesc, și —

Ți-se pare, că inopteză, și de cătră mare adieză o suflare balsamică și te adorme aci aproape de malul mării, și pare că visezi și vezi cu Alecsandri, cum s'adună a *dogilor vechi umbre pre maluri govrindă*. Vezi, cum s'adună încunjurate de splendore sa vrednică de regi familiile cele mari patriciene ale Veneției, familii cu nume falnice, de cari tre-

§. 1. Salariul nui docente ordinaru dela școlele poporale elementare nu pôte fi mai micu de 300 fl., ér alu unu docente suplentu nu pôte fi mai micu de 200 fl., afară de locuință și de o grădină în estensiune de celu puțin unu pătrariu de jugeră.

§. 2. Învătătorii capetă totu la cinci ani și adausu de salariu (quinquenalie) după norma esistentă cu privire la învățătorii dela școlele elementare de stat, adecă totu la 5 ani li-se măresce salariul cu 10% compute după acelu salariu, însă anii acestia începă a se compută numai dela ridicarea proiectulu la volere de lege.

§. 3. În salariul învățătorescu se potu compută și prestațiunile de produse naturale, ce se dau învățătorilor în unele comune bisericesci, precum și venitele realităților, ce se dau în folosul lor.

§. 4. Partea de salariu, ce se dă în bani gata, trebuie să se plătescă tot-deuna anticipative, și anume: sau în rate lunare sau în rate de câte unu pătraru de an.

§. 5. Partea din salariu, care se plătesce cu produse naturale, trebuie să se estradea învățătorilor tot-deuna în periodele stabile și în cantitatea hotărâtă de mai înainte, așa câtu ultima rată să o capete învățătoriu celu multu până în luna lui Octobru din respectivul an. Dacă nu se împlinescu aceste condițiuni, susțitoriu școlei își perde dreptulu de a mai pute plăti pre învățătoriu cu produse naturale, și ast-felū va fi detoru să plătescă prețulu acestora în bani gata, computându-se prețulu lor după calculul mediū din ultimii de ce ani.

§. 6. Venitul realităților (agrilor, fenațelor etc.) se compută în salariu totu după unu calculu mediū stabilitu pre basa rezultatelor din ultimii de ce ani, însă aci trebuie să se compute numai venitul curat, adecă venitul, ce rezultă după subtragerea dării și a speselor făcute cu cultivarea pământulu.

§. 7. Dacă salariile nu se plătescu regulat, se voru incassă prin organele administrative după modalitatea, ce o va stabili ministrul instrucțiunii publice în conțelegere cu ministrii de interne și de finanțe.

§. 8. Dacă învățătoriu este tot-odată și cantor, i-se compută în salariu și venitele cantonale.

§. 9. În restimpu de 6 luni, compute dela intrarea legii acesteia în vigore, auctoritățile bisericesci suntu detore a asigură minimulu salariulu de 300 fl. respective 200 fl. la tôte școlele sale, sau dacă acesta nu o potu face, atunci în decursu de alte trei luni suntu detore să așternă la ministrul de culte și instrucțiunea publică o cerere motivată pentru ajutorulu de stat de lipsă la întregirea minimulu de salariu.

Dacă auctoritățile bisericesci în timpul prescrișu mai susu nici nu întregescu cu puterile lor proprii salariul învățătorescu până la minimulu statoritu, nici nu ceru întregirea aceluia cu ajutoru dela stat, și cu tôte acestea voescu să-și susțină și mai de parte școlele lor confesionale, atunci după nouē luni compute dela intrarea legii presente în vigore minimulu salariulu se va consideră ca asiguratu și se va incassă prin organele administrative. Dar în casu, cându acestu minimu de salariu nu s'ar pute incassă prin organele administrative, guvernul este îndreptățitu a cassă șola confesională, fără de a-i mai dă cele trei admonițiuni, și în locul ei înființeză șola comunală.

§. 10. Salarele statorite până acum de susțitorii școlelor confesionale cu puterile lor proprii trebuie să se plătescă și pre viitoru întocmai ca și până acum, adecă nu se potu micșoră cu scopu de a se pute obține ajutoru dela stat.

§. 11. Ministrul de culte și instrucțiunea publică întregesce salariile învățătorilor confesionali cu ajutoru din cassa statulu pre lângă următoarele condițiuni:

a) Comitetulu administrativu constată cuantitatea salariulu, ce-lu pôte dă comuna bisericescă, precum și suma, ce mai lipsesce până la minimulu salariulu prescriș de lege.

b) Totu comitetulu administrativu cerceteză, că ore cualificațiunea docentelu coreșpunde întru tôte legii?

c) Cu ocasiunea completării stațiunilor învățătoresci, pentru cari statulu trebuie să concurgă la întregirea salariulu cu o sumă mai

mare de 50 fl., aplicarea docentelu atirna dela aprobarea ministrulu de culte și instrucțiunea publică.

d) Dacă la stațiunile docentale amintite în punctulu c) s'ar alege și s'ar așterne spre aprobare unu ast-felū de individū, în contra căruia ministrul pre basa legii ar pute face excepțiune din punctu de vedere moralu ori de stat, Ministrul provocă organele îndreptățite la aplicarea respectivulu docente, ca în restimpu de 30 de zile să alégă și să-i presente spre aprobare unu altu individū. Dacă însă provocarea acesta rămâne fără de efectū, ori dacă și în contra individulu alesu acuma și-ar face Ministrul obiecțiunile de mai susu, în casul acesta, fără a se mai ascultă auctoritatea bisericescă, însu-și Ministrul denumesce pre învățătoriu, cu singura restricțiune, că învățătoriu acesta să se țină de confesiunea, de care se ține și șola respectivă.

§. 12. Învătătorii subvenționați de stat cu o sumă mai mare de 50 fl. nu se potu amovă din postu fără de sentință disciplinară, care însă înainte de a se esecută tot-deuna trebuie să se așternă la Ministrul de culte și instrucțiunea publică, și numai atunci întră în putere de dreptū, dacă Ministrul în timpu de o lună computatū dela primirea sentinței nu poftesce să se facă o cercetare nouă cu conlucrarea pretorulu de cercu, și să se aducă o nouă sentință. La dorința Ministrulu auctoritatea bisericescă este detore să pornescă cercetarea disciplinară în contra docentelu ajutoratū din cassa statulu. În casurile acesteia Ministrul pôte subtrage subvențiunea de stat ori atunci, cându provocă auctoritatea bisericescă, ca să pornescă cercetarea disciplinară, ori în decursulu cercetării. Sentințele aduse în casurile acesteia de cătră auctoritatea bisericescă, chiar și cându nu ar pronunță amovarea docentelu, trebuie nesmintitū să se așternă la Ministru. Dacă în decursulu cercetării disciplinare iese la ivelă, că învățătoriu are o ținută contrarie statulu, Ministrul are dreptulu să schimbe sentința adusă de auctoritatea bisericescă și să aducă elu o sentință mai aspră, eventualu să enunțe destituirea învățătorulu. Ér dacă auctoritatea bisericescă

muraū amici și inimi, familiile Contarini, Tiepolo, Michieli, Falieri, Dandolo, Iustiniani, Bracadino, Bembo, Mocenigo, Foscari, Morosini, Cornaro. Pare că veți colo în drépta o pădure de catargi, veți pre miculu erou Othello imbarcându-se, să pornescă în fruntea flotei Venețiene în contra Mohamedanilor, cari amenință posesiunile cele mai răsăritene ale republicei. A pornitū. — Apoi érá veți, cum mulțimea se imbuldesce de cătră Canal grande pre năi și pre gondole. De-odată amuțesce mormurulū impacientū alū mulțimii: dogele încunjuratū de strălucire fabulosă ese din palatulū său. Elū se imbarcă pre Bucentaurū, pre corabia cea falnică a dogilorū, și mulțimea vedându-lū prorumpe în strigăte de bucurie. Acum érá amuțesce. Dogele aruncă inelulū său în apa mării și țice: *Ne logodimū cu tine, o mare, în semnulu suverenității noastre adevărate și perpetue.* Și érá tremurū aerulū de strigătele entusiastice ale poporulu.

Ridică vèlulū negru, ce-acopere-a ta față, Venețio cernită, Venețio mărțată!

*În vremile trecute a libertății tale,
În timpurile-acele de gloriū triumfale,
..... nobilū răzematū pre falniculū tēu leu,
Videai Adriatică săltându la glasulū tēu. ...*

Povera Venezia! Povera Venezia! Unde e mărirea ta de odinioară? Unde e dogele tēu? Étă casa lui e strălucită și acum, dară

ea e deșertă. Orgoliulū tēu și crușimile tale ț-au meritatū căderea. Étă aci în cōsta palatulu dogilorū tē e *il ponte dei sospiri*, aci-sū temnițele cele ude ale tale, și colo susu e făimosulū coperișū de plumbū, și acestea te acuză chiarū și în amintirea ta, și cine-ți amintesce numele, cuprinde în amintirea acesta și ueltele crușimii tale.

Dar să mergemū, să jelimū și în alte părți ale cetății gloria cea căduță a împărătesei mării.

Ne oprirămū lângă frumosulū *ponte di Rialto*, pre unde treceau odinioară nefericitele victime ale libertății Venețiene, ca să trecă și pre sub *ponte dei sospiri* și să nu vadă mai multu lumina zilei. De aci dela *riva dei Schiavoni* pornirămū cu o gondoia, să luămū de-a lungulū Canal grande, ce se'ndoe ca unū arcū. Acesta e bulevardulū Veneției. Mișcare neîncetată, mersū și venitū de omeni veți și aci, ca pre bulevardulū ori căreți cetății — și totuși ce deosebire! Nu te asurdescu aci tropete de cai, nici zuritură de rōte, nici lărmuirea aceea neîncetată a omenilorū, cari vênându bunătăți de cele trecătoare alérgă și se imbuldescu și se imboldescu pre stradele celea mari ale altorū cetății; nu-ți strict plămânile respirându pulvere, ce nu pôte să lipsesca pre stradele altorū cetății, deși stradele acelea se stropesc neîncetată. Aci pre bulevardulū Veneției nu umbă nimeni pedestru,

calesele-sū gondole. Gondola lunecă legănată linū de apa, ce-o mișcă neîncetată mulțimea cea mare de lopătari lovindu-o cu lopoțele lor. De-a drépta și de-a stînga noastră defileză șirele frumoșe ale palaturilorū, ce se înalță de-a dreptulū din mare. Și ce palaturi suntu acestea! Palaturi cu fațade impodobite cu picturi frumoșe al fresco și cu arabescuri de aurū și de marmoră, cu mosaicuri și cu statue, de susu până josū, cu balconuri aerine ori purtate de colonne maiestōse. Palaturile acestea îți povestescū, că odinioară locuiau într'însele familii mari, la cari viniau regi și conversaū cu capii lorū ca cu semenū de ai sēi, și limba acestorū palaturi e nespus de jalnică: mărirea aceea a lorū s'a petrecutū!

*Te iubescū în a ta jale,
În veșmîntulū tēu cernitū,*

ține Veneției bardulū nostru, și cine nu ar țice totū asemenea, cându vede palaturile acesteia frumoșe, dar părăsitate, și ascultă la tânguirea lorū cea doioșă, că mărirea lorū a fostū ca unū visū neisprăvitū?

Prea multă elegie, — veți țice tu cetindū șirele acesteia. Și eū îți răspundū, că aflându-te în Veneția ai simți și tu ca și noi. Cine petrece aci și are întru sine câtū de puțină aplicare poetică, fie și numai reproductivă, trebuie să se simțescă îndemnatū la elegie.

În decursul de 14 zile dela primirea provocării ministeriale nu ar porni cercetarea disciplinară, sau dacă cercetarea aceasta nu o ar termina în timp de 3 luni, sau dacă în fine în timp de 14 zile dela aducerea sentinței nu o ar așterne la Ministru, atunci cauza această disciplinară se va pertracta de comitetul administrativ. Dacă în cauza disciplinară pornită la dorința Ministrului auctoritățile bisericești în timp de 14 zile dela primirea sentinței formulate de ministrul ori aduse de comitetul administrativ nu eșecută această sentință în cercul lor de activitate, atunci executarea sentinței o duce în deplinire auctoritatea administrativă.

§. 13. Dacă adausul quinquenală provădit în paragraful 2 alii acestei legi nu se va pute plăti de susținătorii școlii confessionale, statul va da și aci ajutorul său, însă pre lângă condițiunile exprimate în paragraful precedent.

§. 14. Ajutorele de stat nu se pot folosi spre alt scop afară de cel provădit în legea aceasta și se pot da numai la docenții, cari întrunesc însușirile prescise de lege.

§. 15. Întregirea salarelor cu ajutorul din cassa statului se face treptat în decursul de 3 ani; dar în anul alii 3-lea nu se poate preliminar în budgetul statului mai mult de 600,000 floreni.

§. 16. Ce s'a dîs în lege despre învățatori, are valoare și pentru învățatore.

§. 17. Cu executarea legii sunt însărcinați Ministrul de culte și instrucțiunea publică, de interne și de finanțe.

Acesta este în estrasul fidelu cuprinsul proiectului de lege despre regularea salarelor învățatoresci, la a cărei cetire „Gazeta Transilvaniei” în numărul său 262 din a. c. se întreabă plină de spaime: „În fața lui, ce atitudine gândesc să ia auctoritățile noastre bisericești și școlare pentru a apără cu mai multă rezoluțiune și bărbăție dreptul confesional față cu școlele noastre populare?”

Și-a uitat adecă „Gazeta”, că numai în numărul său precedent (261) enunțase principiul, că școlele „sunt afacerile noastre ale tuturor, sunt bunurile noastre naționale, alii căroră proprietară

nu este numai clerul, ci este națiunea întregă”.

Dacă însă școlele populare sunt bunurile noastre naționale, pentru ce nu ne spun domni dela „Gazeta” și conșoții lor de principii, cari toți se gerază de singurii reprezentanți ai poporului și ai bunurilor lui, că ce atitudine gândesc să ia ei înșiși în fața proiectului de lege din cestiune pentru a apără cu mai multă rezoluțiune și bărbăție și mai virtos cu mai multă efectă acele bunuri naționale?

Dar să le dăm pace la domni aceștia și să ne sfătuim frătesce noi între noi, cari și până acum am lucrat cu toate puterile pentru înființarea și susținerea școlilor noastre confessionale și naționale, să ne sfătuim, dîc, că ce trebuie să facem pentru apărarea acelor școle de periculu, ce le amenință?

Convențiunile comerciale.

Poporele statelor din alianța întreită au primit dela guvernele lor un dar de Crăciun foarte însemnat: *convențiunile comerciale*, ce s'au încheiat pre un period de 12 ani. Parlamentele respective din partea lor se grăbesc a îndeplini bucuria, votând fără modificări convențiunile, ce se află acum înainte lor, și așa este cert, că cu 1 Februarul a. c. se va pute inaugura era cea nouă convenționistă.

Bucuria, ce o simt poporele amintite, la cari mai avem să adaugem Belgia și Helveția, este îndreptățită. Statele alianței triple de mult s'au fost urt de greutate răsboiului vamal, ce influențau atât de nefavorabil și asupra raporturilor politice altcum amicabile, și doriau să vedă odată alianța lor asigurată și pre terenul economic. Dară dorințele aceste întâmpinau tot-deuna o resistință neovinsă în principele Bismarck, care a fost, și dîce că este și acum, un aderent declarat alii sistemului protecționist în potriiva sistemului de comerț liber. Cancelarul Caprivi însă, acestu eminent bărbat de stat, a recunoscut greșela antecesorului său, și rumpend cu trecutul a inaugurat noua politică eco-

nomică, care acum își află realizarea sa în convențiunile comerciale.

Din această considerațiune fugitivă se vede, că convențiunile comerciale, cari acum se desbat în parlamentul nostru, însemnă o eră de pace economică de 12 ani. Și nu poate fi îndoios pre nici un moment, că această pace și această înțelegere pre terenul economic va consolida și mai mult raporturile politice între statele contractante, și va contribui la conservarea păcii generale, de care toate poporele au lipsă atât de mare.

Dară pre lângă însemnătatea această politică mai au convențiunile și însemnătatea lor economică. E drept, că în tarife nu s'au făcut schimbări mari, e drept și aceea, că fiesce care stat pentru concesionile făcute a primit concesion reciprocă ecuivalente, e drept în fine, că venitele de vamă a unor state se vor împuțina, dară e drept de altă parte și aceea, și aci e lucrul esențial, că pentru consumenți și pentru producenți are să fie mai bine. În special ce atinge țera noastră, noi numai bucură ne putem. E anume sciut, că produsele noastre principale sunt produse agricole și materii brute. Pentru acestea produse a fost decă de lipsă, ca să aflăm piețe corăspundătoare. Și convențiunile cele nouă ne și pot mulțami. Ca să tăcem de altele, amintim, că pentru Germania vama grăului nostru s'a redus dela 5 marce la 3.50. Pentru esportul nostru decă avem acum asigurate piețele Germaniei. Cătu e pentru import, acela stă mai ales în articli industrialii, și aceia și mai înainte îi primiam din Austria.

Este lămurit așa dară, că noi cești din Ungaria avem mai multă causă de a fi îndestulit cu convențiunile comerciale, și chiar de aceea le și salutăm cu bucurie, atât din punct de vedere politic, cât și din punct de vedere economic.

Revistă bisericească.

Anglia.

Episcopatul catolic din Anglia s'a întrunit la începutul lunei curente la conferință. Au fost de față toți episcopii, afară de trei, cari erau împedcați prin morbu. Conferința pre lângă isprăvirea agendelor curente s'a ocupat mai ales cu stătorirea fondului de pensiune alii profesorilor și învățatorilor dela deosebitele școle catolice. S'a decis, ca după 25 ani de serviciu fiesce care profesor și învățator să primască pensiunea întregă. Îngrigirea episcopatului a produs o bucurie imensă între învățatorimea anglesă catolică, cu atât mai virtos fiind că învățatorii n'au să contribue nici un ban la sporirea acelu fond.

Francia.

În zilele trecute au fost debateri foarte furtunose asupra politicei eclesiastice atât în senatul cât și în parlamentul francesu. Mai ales în parlament au fost nisce scene ne mai pomenite. Furtuna a provocat o declarațiune nesocotită a presidentului Floquet, care a dîs, că și Pontificele Pi IX a fost francmason. Deputații conservatori au alergat la tribuna presidială, l'au injurat pre presidentu, episcopul Freppel i-a dîs calumniatoru, Cassagnac că pre-

Ici colé debarcam înainte bisericele de lângă Canal grande. După ce am vădit biserica sântului Marcu, ceste alalte biserici nu ne prea împuneau. Dară și ele-să frumoșe, forte frumoșe. Bisericele *San Zaccaria* și *Santa Maria della Salute*, mai departe cele două biserici ale Iesuiților, apoi *Santa Maria Formosa*, *San Giovanni e san Paolo*, panteonul Venetiei, unde sunt mausoleele celor mai mulți dogi și generali glorioși ai republicei: acestea sunt biserici pline de monuminte artistice. Dar nu așteptă, să-ți scriu despre ele cu de-amănuntul. Vîno și tu și veđi.

Am ajuns și înainte unei case, pre care de-asupra portalului e aninată marca României. Am debarcat aci, dar nu spre a cerceta pre consulul României, ci în casa asta e o filială a sticlăriei de pre insula Murano de lângă Venetia, și noi voiam să vedem fabricarea renumitei *sticle Venetiene*, și mai ales cum torcu Venetienele fire de sticlă fine ca mătasa. Am vădit și specialitatea această Venetiană și ne-am rentors apoi pre un canal strîmt, am trecut pre sub ponte dei sospiri și apoi am debarcat.

Am debarcat, ca să ne imbarcăm erăși, și anume acum nu pre o barcarolă, ca tinerii lui Alecsandri, ci pre un vaporășu, care să ne ducă la *Lido*. După câteva minute am sosit pre insula această, carea adăpostesce

Venetia, ca furtunele Adriei să nu o ajungă, eră de un timp încocă mai servește și ca loc de excursie pentru Venetieni și străini. Aci am vădit și cai, și anume pre cel prins înainte vagonului de Tramvay. Acestu cai ne-au dus la băile de mare de lângă insula Lido. Aci ne-am scaldat, apoi ne-am preumblat nițel prin alele tinere ale insulei și după aceea ne-am rentors pre aceeași cale la Venetia.

Lucrul cel mai urgent ne-a fost acum ameda. După ce am isprăvit o în pripă, apunea deja șorele, când am pornit, să vedem și promenada cea mare și unică a Venetiei. Apoi ne-am rentors pre piața sântului Marcu. Aci intr'aceea s'a fost adunat Venetia la preumblare. Îmbuldela eră așa de mare, cătu ne eră apröpe cu neputință a înaintă în direcția, în care am fi dorit. Ce să facem dară? Nu aveam o țintă anumită și de aceea ne încredințam curentului de omeni, să ne ducă, încărău îi va plăce. Apoi ne-am mai dus și într'o osterie elegantă și acolo lângă un pahar de vin roșu ne-am împospetat amintirea celor ce am vădit. Apoi ne-am dus la odihnă.

Acum pornim la gară, ca să călătorim mai departe cătră Florența. Te salută

Victor.

sidentul e *mincinosă*. Floquet a trebuit să-și retragă vorba, l'a provocat însă pre Cassagnac la duel. Afacerea s'a aplanat însă prin întervenirea lui Clemenceau. Desbaterea s'a terminat, respingându-se propunerile făcute pentru despărțirea bisericii de câtră stat, și ministrul s'a îndrumat a se folosi de toate mijloacele legale spre a îndatoră pre cleru la respectarea legilor. Ministrul a trecut deci prin crasă, dară credem, că nu i-a mai veni în curându voe, să dea circulare în contra episcopatului.

Spania.

Catolicii spanioli voru ține în Aprilie anul venitor o mare adunare în Sevilla. Adunarea promite a fi din cele mai strălucite, ce s'a ținut cândva în Spania. Între obiectele, ce voru fi desbătute, amintim aici: Observarea sărbătorilor din punctu de vedere religios și moral; relațiunea nouălor descoperiri științifice câtră revelațiune; pedagogia catolică; mărginirea libertății de presă, stîrpirea literaturii perverse, propaganda literară pentru întărirea principiilor creștinesci, înființarea de biblioteci populare catolice.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Parlamentul a terminat desbaterea proiectele de lege despre acordarea *conțințului de recruți* pre anul 1892 și despre aranjarea unei *exposițiuni naționale* în anul 1895, și le-a primit amândouă și în a treia cetire.

Sâmbătă n'a fostu ședință, pentruca comisiunea de economie să pótă pertractă convențiunile comerciale încheiate cu *Germania, Italia și Belgia*. Comisiunea a desbătut toate convențiunile într'o singură ședință și le-a primit nemodificate.

Luni a fostu éráși ședință parlamentară, în care comisiunea economică și-a prezentat raportul său despre convențiunii. Totu în acea ședință s'a statorit și programul ședinței proxime. Anume pre *Mercuri* s'a fixat desbaterea plenară a proiectului despre *pensionarea învățătorilor populari*, érá pre Joi desbaterea *convențiunilor comerciale*. În momintul, în care scriem, n'avem încă nici o seire despre desbaterile acestea, este însă certu, că desbaterile voru decurge fără pedecă, și că proiectele guvernului voru fi primite fără modificări.

Se vorbesce din nou, și încă cu totă insistința, că parlamentul are să fie disolvat, și că alegerile cele nouă se voru face în luna lui Martie. Sigur nu e încă nimica.

Germânia.

Parlamentul germanu s'a ocupat în ședințele sale din urmă exclusiv cu desbaterea convențiunilor comerciale încheiate cu Austro-Ungaria, Italia, Elveția și Belgia. Parlamentul a început desbaterea convențiunilor fără de a le mai predă la comisiuni, și le-a primit în toate trei cetirile, nefăcându modificări. Acestu rezultat prompt l'a ajunsu guvernul

cu ajutorul *Centrului* catolic, precându conservatorii protestanți stăruia pre lângă trăgânarea discusiunii.

Belgia.

Progresele enorme, ce le-a făcutu Belgia în cești din urmă șapte ani, se pot vedé din esposeul ministrului de finanțe ținut mai în zilele trecute. Din acelu esposé reiese, că pre cându înainte de acésta cu șapte ani, cându în fruntea afacerilor se află unu ministeru liberalu, budgetul se încheia în toți anii cu deficitu de mai multe milioane, acum șapte ani, de cându a ajunsu la putere guvernul catolicu, s'a realizat în fiesce care anu escedente însemnate, și a fostu cu putința a spesă 60 de milioane pre scopuri extraordinare. Ast-felú comerțul, industria și toți ramii. activității publice au luat unu avintu imbucurătoru, și Belgia a ajunsu a fi țera cea mai bine situată economicese după Anglia. Și cu toate acestea să socotim, că foile liberale, neexceptonându nici pre ale noastre, nu au avut tuvinte de ajunsu pentru a huli guvernul catolicu din Belgia!

România.

Noulu ministeru a depus jurămintul și apoi s'a prezentat și înainte parlamentului, declarându în puține cuvinte, că va continuá opera reformelor începută de doi ani.

Foile, fiesce care după partidul, de care se ținú, întimpină în deosebite chipuri noulu guvern. Unele vedú în noii ministri o garanță pentru unu viitoru mai bunu. Alții în noulu guvern curat conservatoru vedú unu pericolu pentru țera, și își exprimă convingerea, că nici acestu ministeru nu va puté stá. E certu, că opoziția, ce se va face și noulu guvern, va fi foarte mare.

Bulgaria.

Între guvernul bulgaru și între celu francesu s'a escat unu conflictu, care a dus la ruptura relațiunilor diplomatice între cele două țeri. Causa conflictului este espulsarea corespondentului francesu Chadourné de pre teritorul Bulgariei. Agentul diplomatic francesu a cerut dela guvernul bulgaru, să revóce ordinul său și să permită lui Chadourné rentórcerea în Bulgaria. Guvernul bulgaru însă a răspuns, că nu-și póté revocá ordinul de espulsare, de óre-ce este în posesiunea unor date, cari demustră, că Chadourné a spriginitu tendințele contrare guvernului și statului bulgaru. — În urma acestu răspunsu agentul Lanel a declarat ministrului bulgaru de esterne, că are ordinu de-a întreprupe relațiunile diplomatice cu guvernul bulgaru.

Rusia.

Din Rusia se anunță, că ministrii de interne, de comunicațiune și de finanțe și-au dat dimisiunea, care a și fostu primită. Dimisiunea acésta se aduce în legătură, cu miseria generală, ce bântue de presentu în Rusia, care în mare măsură se dice a fi vina ministrilor amintiți. Noii titulari încă nu sunt numiți.

Correspondințe.

Viena, începutul lui Decembre 1891.

Domnule Redactor!

Nu Ți-am scrisu de multu nimica de prin Viena, căci am totu așteptat, să-Ți potú scrie ceva interesantú și pentru Dta și pentru cetitorii „Unirii“. Alaltăeri am luat parte la conferințele apologetice, ce le ține Victor Kolb în biserica Sântului Petru pentru publicul din clasa inteligentă. De unu timpu încóce clasele numite inteligente încep a se interesá totu mai multu de religiozitate. Corupțiunea, ce crece pre totă linia, le-a deschis la mulți ochi, ca să vedă, unde duce cultura fără religiune. De atunci s'au introdus în Viena așa numitele conferințe apologetice. Se ținú conferințele aceste de comunu în câte o biserică din cele mai mari. Câte unu bărbatú eruditú mai cu sémă din ordurile monachale espune în conferințele aceste creștinismul genuinú catolicu cându din unu punctu de vedere, cându din altulú. Modulú tractării se acomodezá de comunu pentru clasele culte și inteligente, cari în mare parte dacă nu suntú chiar instrăinate de religiune, suntú totuși indiferente. În conferințele, ce le ține acum Victor Kolb, conferențiarul a început cu espunerea științifică a argumintelor pentru esistența lui Dumneđu. În trei conferințe s'a ocupat până acum totu numai cu argumintele acestea. După ce însă conferențiarul folosese în espunerile sale cu agerime admirabilă și rezultatele moderate ale științelor naturale, așa curge la ele foarte multă lume inteligentă, avocați, profesori, oficiali, scriitori și alții. Ma alaltăeri la conferința a treia atăta lume a fostu, câtú biserica érá îndesată de ómení până lângă altarú, și au fostu destui și de aceia, cari venindú prea târđiu, nu au mai încăputú în biserică. Numai Dumneđu va scí, câte inimi va fi pregătitú conferința aceea, ca să se pótă Dumneđu sălășlui éráși în ele. A probatú conferențiarul cu ocașiunea acésta esistența lui Dumneđu din idea unu mișcătoru primú. Argumentarea a câștigat multu prin aceea, că conferențiarul a arétatú din legile fise ale căldurii, că dacă mișcarea ar fi eternă în universu, atunci de multu ar fi trebuitú să se ecuilibreze diferințele de stmpératură, și în universu să domnescă repausul generalú. Și spre întărirea argumentului său a și citatú pre mai mulți naturaliști moderni, cari s'au decheratú pentru unu mișcătoru primú afară de lume, pentru Dumneđu. Conferințele aceste voru ținé până la sărbătorile Nascerii Domnului.

Totu pentru clasa iteligentă ține de presente atari conferințe Wiesinger în sala resursei catolice. Acesta se ocupă în conferințele sale cu decădinta teatrului în urma ireligiozității. La conferințele aceste încă este sala tot-deuna plină. Ieău parte la ele și societățile catolice ale studenților universitari. Căci după ce cei mai mulți tineri la universitate și-au perdatú credința, de aceea bărbaii cu durere pentru tinerime s'au îngrigitú, ca pentru tinerimea dela universitate să se formeze și societăți pentru conservarea și nutrire religiozității în inimele ei. O atare societate s'a luptatú la începutu cu foarte multe greutăți. Astăđi însă esistă la universitatea din Viena două atari societăți înfloritoare putemú dice mai multu

decâtă ori care altă societate de altă natură. Nu-mi este cunoscută până acum, să se afle în ele nici un singur membru român, deși numărul studenților români la universitatea din Viena este considerabil. Și totuși societățile acestea pre câți tineri nu i-au mântuit și-i mântuesc de perire în mijlocul atâtoru ademeniri, câte pot să fie în o cetate de rangul Vienei!

Salutare.

B.

Câmpie (Archidieceză) la finea lui Nov. 1891.

Onorată Redacțiune!

De mult, chiar din ierina trecută, nu vi-s'a împărțit nimic din aceste părți. La acesta veți dice: Sunt leneși preoții din Câmpie, dar cu nedreptul.

Lucrul câmpului de veră, care e singurul isvor de subsistență pentru preoții români, nu e mai cu considerare față cu noi, decât față cu un agronom de profesiune, ci ne silesc a petrece, cât e vara de mare cu primăvară și toamnă cu tot, mai mult în câmp decât la masa de scris, la care abia apucăm a ne pune numai când și când, pentru a inferi în matriculă câte un botezat ori mort, să a induce în protocolul agendelor câte un cercular venit de la Venerata Superioritate. Din care cauză nici nu mă unesc cu cei ce cred, că prin mărirea sa mai bine ăisă prin înmulțirea teritorului porțiunilor canonice s'ar pută îmbunătăși starea preoților nostri. Concedu, că în acelu casu materialmente ar stă mai bine; ce s'ar alege însă atunci de starea lor spirituală? E tuturor cunoscut, că un spirit cât de inteligent prin petrecere îndelungată și continuă în câmp de ordinar se rusticesce, și sunt prea rari casurile, în cari pte să se susțină la nivelul de inteligență, la care a fost ajuns deja.

Dar nu-mi este scopul a-mi desvoltă părerea cu respectu la acestu obiectu acum, ci sperez, că ierina, ce ne bate la use cu sările sale lungi, mă va îndemna, ca în o cestiune, ce ne atinge atât de aproape, cu concesiunea Onorabilei Redacțiuni să dau cu altă ocașie expresiune convingerilor mele câștigate prin praxa alor 15 ani, de când adecă servesc ca preot și-mi câștig pânea de tôte ăile prin lucrul câmpului. Concedeți-mi de astă-dată a Vă scrie ceva despre sinodul de toamnă al preoților gr. cat. din tractul Călinei ținut în Petea la 17 a curentei.

La sinodul dintre 25 preoți tractuali au luat parte abia 16 inși. Un număr atât de mare de absenți — e adevărat că timpul a fost plios — pre lângă cea mai mare bunăvoință nu se pte escusa.

Între obiectele de mai mare moment, cari s'au pertractat în sinod, locul primu îl ocupă cestiunea bibliotecii preoților tractuali proiectată de mult, și despre care v'am fost împărțit deja mai înainte. Referitor la acesta, cu bucurie o Vă scriu, că cestiunea s'a pertractat acum definitiv prin cetirea statutelor bibliotecii provădute cu clausula de aprobare din partea Preavenatului Ordinariatu mitropolitanu gr. cat. din Blăși; în urma căreia — după ce în sensul statutelor din fondul bibliotecii nu se potă procura cărți, decât când va fi ajuns acesta la suma de 100 fl. v. a. — s'a hotărât cu unanimitate, ca fiesce care preot tractual să solvască taxa anuală de membru

și pre anul ce espiră deja; s'a alesu cassar și bibliotecar, cu un cuvint, s'a făcut totu, ca preoții acestui tract să fie cât mai fără amânare provăduți cu mijlocele necesare la o continuă cultivare.

În locul alu doilea s'au ocupat membrii sinodali cu *Colecta Crucerului* inițiată în Nr. 16 alu prețuitei „Uniri” din a. c. Momentuositatea acestei cestiuni a fost apretiată de toti. Cu tôte acestea lipsa unui zel apostolic a făcut, ca numai câțiva din cei prezenți să primescă asupra-și sarcina ducerii în deplinire a colectei menționate, care e singurul mijloc alu salvării școlor noastre poporale de potopul desnaționalisării, ce le amenință. Fie siguri acei frați, că pre calea acesta nu vor fi șerbitori credincioși ai Bisericeii, și că voră ave să dea samă înainte Judecătorului ceresc pentru comoditatea lor neiertată.

După cari, trecându cu vederea alte concluse de mai puțin interesu ale sinodului, Vă rog să primiți asecurarea deosebitei stime, ce conservu față de Onorata Redacțiune.

B.

Colecta crucerului.

La colecta crucerului inițiată de noi în numărul 16 alu „Unirii” din a. c.:

Au solvit. În Archidieceză. Parochia Blăși, 36 fl. — Parochia Dezmiră, 6 fl. — Parochia Băgău, 4 fl. 22 cr. — Parochia Coșocna, 8 fl. 36 cr. — Parochia Șeica-mică, 7 fl. 20 cr. — Parochia Făgărașu, 10 fl. — Parochia Urisiulă inferioară, 2 fl. 74 cr.

Până acum au încersu 426 fl. 50 cr. v. a.

Noutăți.

Escelența Sa I. P. D. Mitropolitu Dr. Ioan Vancea de Butesa, însoțit de secretarul său Cl. D. Dr. Augustin Bunea, a călătorit la Budapesta Marți seră.

Denumire. Sfinția Sa Dr. **Demetriu Radu,** parochu român gr. cat. în Bucuresci, este numit *Archidiaconu* sau *Protopopu onorariu*, și în locu de Rectoru, *Directoru de studiu* la Seminarul catolicu arhiepiscopesc din aceeași capitală română. — Primescă iubitul și meritatul nostru amic felicitările noastre cele mai cordiale.

Din Archidieceză. **Veniamin P. Lupu,** preot de curându ordinaru, a fost numit administratoru parochialu în Ciugudul de sus, tractul Arișului. — **Aureliu C. Domșa,** teologu absolutu și comptabilu la „Cassa centrală archidieceșană”, e numit capelanu în Blăși.

Chirotonire. **Iacobu Radu,** alumnul alu institutului Atanasianu din Roma, frate alu Sfinției Sale Părintelui Dr. Demetriu Radu din Bucuresci, a primit în 8 a l. c. *diaconatul*. Ad majora!

Pensionare. Inspectorul scolastic regesc din comitatul Albei inferioare, dl **Ioan Găspăr,** a fost pensionat după un serviciu de preste 50 de ani pre terenul instrucțiunii.

Mitropolitu lat. cat. în Rusia. Diferințele dintre Vaticanu și guvernul rusesc cu privire la numirea unui mitropolit preste tôte bisericile latino-catolice din Rusia s'au aplanat, și demnitatea de mitropolit s'a conferit fostului episcopu de Zatomir, **Kozłowski.**

Congresu higienic internațional. La începutul anului viitoru se va ține în Veneția unu congresu higienic internaționalu cu scopul de a afla măsurile de lipsă spre scutirea Europei contra epidemiilor, ce grăseză în Orientu și mai alesu contra colerei, care bantue de timp îndelungat în Siria, Egiptu și în Asia mică. Totu în acelu congresu se va organiza consiliul sanitaru internaționalu din Alesandria, și i-se va prescrie cercul de activitate.

Mișcări electorale. Conte Apponyi, capul partidului numit „naționalu”, a sosit în 12 a l. c. seră la Clușu, ca să-și câștige aderenți și în Ardealu. Elu a fost primit în Clușu cu mare însuflețire. Din provincie încă au alergat mai multe deputațiuni, ca să-lu bineventeze. În adunarea ținută la 13 a l. c. Apponyi și-a desvoltat programul politicu dicându, că „partidul său întesce la deșteptarea și întărirea simțului naționalu și la ajungerea unității naționale, care nu pte ave decâtu caracteru magiaru. Guvernul nu-i destul de energicu față cu cel dela Viena și față cu aspirațiunile naționalităților. Cuvintele acestea ale lui sunt îndreptate numai în contra ultraiștilor din naționalități”. „Ce ar fi din frații Sasi, dacă s'ar realisa cândva ideea daco-română?” „Dară întreb și pre frații de limbă română: Ce ar fi din ei, dacă s'ar implini ore cându cu ajutorul panslavismului acelea visuri dacoromâne? Ore nu ar fi ei striviți de Slavi?” Adecă Sasi să se magiarizeze de frica Românilor, ăra Români de frica panslavismului!

Aniversarea Inării Plevnei de cătră brava armată română la 10 Dec. 1877 și în anul acesta s'a serbat în Bucuresci cu mare pompă. M. S. Regele Carolu însoțit de Alt. S. Regulă Principele Ferdinandu și de casa militară a fost față la serviciul dumnezeesc. După serviciul divin au defilat trupele din capitală, ăra de seră a fost prându mare la palatu.

Sinodele protestanților din Ungaria s'au deschis la 6 Dec. cu o pompă și splendore forte mare în Budapesta. Sinodul reformatu l'a deschis președintele br. Desideriu Pronay. Totu în 6 a l. c. au serbat protestanții și aniversarea de 100 de ani dela aducerea articolului de lege 26 din 1791, prin care s'a concesu protestanților în Ungaria liberul exercitiu alu religiunii lor.

Conturbarea oficiului funebralu în cemetiul încă se numără între delictele circumserise în §. 191 alu codicelui penalu. De-orece cemetiul pre timpul împlinirii săntului oficiu funebralu este a se privi ca locu destinat spre deprinderea cultului religiosu, de aceea ori ce faptă, prin care s'ar intrerupe, împedecă ori conturbă cultul acesta, este oprită și ca atare se pte pedepsi. Acesta apare și din o decisiune a Curiei adusă la 1890 sub nr. 8388, prin care se condamnă un om, ce în beție a conturbat oficiul funebralu în cemetiul și nici la provocarea preotului fungent nu a voit să se abțină dela purtarea-i scandalosă.

Episcopi sârbesci. De episcopu sârbu la Timișora a fost ales și întărit protosincelul **Nicanoru Popovici,** ăra la Karlstadt profesorul de teologie **Mihailu Gruici.**

Timbrele (pentru documinte) cele vechi se potă folosi numai până la finea lunei acesteia, ăra dela 1 Ianuaru 1892 se potă folosi numai timbrele cele de ediție nouă, considerându-se de nevalabilă timbrarea cu de cele vechi.

Construire de cale ferată. Ministrul r. u. de comunicațiune a datu concesiune comitelui supremu dela Sibiu, **Augustu Thalmann,** de a construi calea ferată dela Talmaci spre confiniile României până la frontieră.

Epidemi. Pre la Hódmező-Vásárhely aproape de unu anu seceră nenumărate victime între prunci bôla diphteritis, fără ca auctoritățile competente să Iea măsurile de lipsă în contra epidemiei. — La Brașovu grăseză în măsură mare tifusul, ăra la Clușu s'au ivit mai multe casuri de influență.

Fântăna artesiană. La Baranisce (în Bănatu) s'a construitu o fântăna artesiană, care are o afundime de 39 metri și dă pre ăi 40.000 de litre de apă curată. Se dice, că acesta e una dintre cele mai bogate fântăni artesiene.

Casuri de morte. **Ioan Deacu,** parochu gr. cat. în Berchișu protopopiatul Turdei, a repausat la 5 Decembre în etate de 63 ani și 39 ai preoției. — **Ioan Maxinu,** parochu în Buciumi, protopopiatul Almașului a reposat în 7 a l. c. în etate de 65 ani, în anul 39 alu preoției.

In veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Progresul catolicismului în Europa.

Pentru mângâierea și însuflețirea cetătorilor nostri, cari apröpe în fiesce care și audă batjocorindu-se credința și biserica lorü, reproducem în cele următoare unü articulu de mare însemnătate, ce-lü aflăm în escelenta föe helvețiană „*Courier de Geneve*“.

„Sciința modernă n'a înaintatü nici garanțele păcii sociale, nici bunăstarea poporulu; ea din conträ a făcutü răsböiele mai înfricoșate și a agravatü starea deplorabilă a lucrătorilorü, lipsindu-i de mângâierile cerculu familiarü; ea a contribuitü la sëlbatécirea moravorilorü și la lätirea socialismulu, care amenință cu perire civilizätiunea și libertatea. Imbunätätirea mijlócelorü de comunicätiune și de industrie nu se póte numi progresü socialü.

Adevëratulu progresü, care înalță sufletele, curätă inimele, nobilitözä popöröle, familiile și individiü, este acela, pre care-lü realizözä biserica catolicä pretutindenea, pre unde se lätösece și dominözä. Lätirea catolicismulu în Europa și în universulu întregü progresözä în butulu tuturorü greutätilorü și pedecelorü.

Biserica catolicä trecuse prin o crisä înfricoșatä pre la capetulu véculü alü optspredecelea; ea erä atacatä din töte laturile, și nici unü guvernü nu o apërä; ateismulu filosoficü inspirä pre tiraniü din Paris; spiritulu iosefinü și galicanü domniä în Madrid și Neapolü, întocmai ca și în Lisabona și Viena; protestanțiü erä pretutindenea orbiți de prejudețele lorü. Cândü Piü alü VI-lea murise în Valençe, comisarulu republicei a scrisü guvernulu sëü: „Amü sigilatü cosciugulu celui din urmă Papä: de aici încolo altulu n'a mai fi.“

Și étä cä o vegetätiune catolicä puternicä a rësäritü din acestü sânge și din acesfe ruine; fiesce care dintre următorü luü Piü VI a vëdutü turma sa crescëndü și pre catolici adunându-se totü mai strönsü în jurulu Sântulu Scaunü. Preoțiü francesi fugiți sau esilați au fostü instrumentele celea dintäiü ale acestei renasceri creștinesci.

Cândü Anglia și Scoția primirä pre acești proscrisi, catolicismulu acolo erä urgisitü și apröpe nimicitü; șese vicari apostolici și șesezeci și cinci preoți vestiaü cuvintulu luü Dumneșeu la 120.000 de credincioși în șesezeci de capele misere. Catoliciü erä eschiși dela oficiile publice, erä legile de ereditate scäriaü necontentitü averile familiilorü catolice.

Virtuțile admirabile ale preoțilorü refugiați släbirä prejudețele înrädäcinate în acestä țerä în urma multelorü defäl-märi și ignoranțe. Resistința Pontificeluü Piü VII față cu Napoleonü făcu Papatulu apröpe popularü. După o lungä luptä parlamentärä între concilianți și fanatici bilulu din 1821 a restituitü catolicilorü anglesi și scoțieniü drepturile politice. Pre acestü timpü numërlü catolicilorü se ridicä deja la cinci sute de mi; conversiunile se sporiaü din ce în ce, și se întimplärä și conversiuni renumite.

Täria eroicä a Irlandezilorü le-a pä-

stratü ritulu și credința; în 13 Aprilü alü anulü 1829 recäștigärä și dreptulu de a putë purtä funcțiuni publice, erä în 15 Maiü alü acelaia-și anü conducëtorulu lorü celebru O' Connell fü admisü în Camera comunelorü.

În anulü 1833 se începü mișcarea Pusëystä, care avea sä aducä în sinulu bisericei atäta bărbați eminenti, teologi și savanți, cum au fostü Spencer, Faber, Neumann, Manning, Wilberforce, cari în scurtü timpü furä urmași de 60 de ministri anglicani; protestanțiü anglicani recunoscurä, cä edificulu lorü se ciätinä. Dela acelu timpü începëndü în totü anulü päräsesce cäte unulu din păstorü lorü eresulu, läsändü venitele lorü cele grase, și se factü apostoli zeloși ai credinței celei adevërate.

Mișcarea de conversiune se lätösece mai alesü între aristocrați; la anulü 1880 döuëzeci și patru lordi, șese membri ai consiliulu privatü și cincideci și cinci deputäți märturisiaü religiunea catolicä. Acestü numëru de öce ani a crescutü cu multü; după datele cele din urmă, publicate în *Catholic Directory*, catoliciü numërä patruzeci și unu membri în Camera lordilorü, nöue membri în consiliulu privatü alü reginei, șesezeci și șese deputäți în Camera comunelorü, cincideci și trei baroni, și o mulțime de funcționari înalți civili și militari; conversiunile se sporescü între nobili; unä dintre cele mai remarcabile este cea a fiulu celui mai bëtränü alü lordulu Alburn, marele cancelarü alü Irlandei.

În Anglia precum și în Scoția Biserica romanä se distinge prin meritele și prin zelulu clerulu sëü; ea numërä acum döi cardinali, dintre cari unulu locuesce în Roma; trei arhiepiscopi, optspredece episcopi și döuë miü optü sute de preoți, cari funcționözä în trei sute de biserice și o mulțime de capele. În țera acestä, unde cälugäriü și cälugärițele störiaü aversiune și disprețü, apröpe töte congregätiunile mai însemnate de bărbați și de femei au acum stabilimente întemeiate în tötä libertatea, tolerate de guvernü și incunjurate de stima locuitorilorü. Dela începutulu acestü vécü numërlü catolicilorü a crescutü în cele döuë regate dela o sutä döuëzeci de mi la unü milionü și șapte sute de mi.

Anglia mai are încă între supuși sëi din coloniü cam patruspredece milioane de catolici, și numërlü lorü cresce förte lute mai alesü în Canada și în Australia. Ast-felü în provincia Canada de Nord la anulü 1845 erä numai unü episcopü și șese preoți, acum suntü, pre lângä unü arhiepiscopü, cinci episcopi, döuë sute de preoți și o sutä optzeci de biserici. Catolicismulu progresözä în regiunea acestä întocmai ca și în Statele Unite vecine, unde credința catolicä, abia cunoscutä la anulü 1800, acum e märturisitä de cäträ partea a cincia a populațiunii.

Biserica de cincideci de ani încöce e tocmai așa de liberä în Olanda ca și în Statele Unite; ea nu mai are sä suferë nici persecutiuniü nici pedeci; după ani lungi de suferințe și de disprețü ca-

toliciü olandezi s'au trezitü, s'au sculatü, s'au organizatü și s'au sporitü, și guvernulu a fostü silitü sä capituleze înaintea forței lorü crescënde. La anulü 1880 erä 350.000, erä acum suntü 1.500.000 între 4.000.000 de suflete, cätü face poporätiunea întregä. Episcopiü în töte funcțiuni lorü suntü liberi, întemeiezä seminare, școli, mänästiri, zidescü biserici, töte fără ca statulu sä se amestece; töte ordurile religiöse au întrare liberä în acestä țerä, clerulu și credincioși se distingü prin curëtenia doctrinei și a devotamentulu față cu Sântulu Scaunü.

Legile esceptionale aduse în contra bisericei au fostü șterse de curëndü și în Danemarca, Svedia și Norvegia; döi vicari apostolici și șesezeci și trei misionari vestescü Evangeliulu în aceste trei state la cäteva mi de catolici

În Germänia spiritulu iosefinü, care domniä în clerü la sfärsitulü véculü trecutü și se pästrase în universitäti până la anulü 1870, acum a dispärutü cu totulü. Catoliciü imperiulu au apäratü drepturile și credința lorü în contra luü Bismarck și în contra guvernulu prusianü într'unü chipü admirabilü. Și acolo descompunerea protestantismulu se póte vedë lämuritü; în totü anulü cäte o mie döuë sute până la o mie cinci sute de protestanți päräsescü eresa: conversiunile nu suntü numëroșe relativü, darä între convertiți se aflä savanți distinși și membri de ai aristocrației înalte.

Elveția este împärțitä în cantöne protestante și în cantöne catolice; cele dintäiü, mai împöporate, au abusatü de puterea lorü pentru a persecutä biserica catolicä; în schimbü catoliciü și-au rës-bunatü, ocupändü pre încetulu celea mai de frunte cetäti protestante: Berna, Zürich, Basela, Neufchatel, Lausana și Geneva. În Geneva la începutulu secoluluü erä numai döuë sute de catolici; astäqi maioritaea populațiunii din orașü și din cantonulu întregü se ține de biserica romanä. Dintre 2.285.226 locuitori ai Elveției catoliciü suntü 1.169.906, va sä öicä maioritaea în scurtü are sä fie a catolicilorü.

Ast-felü darä protestantismulu scade pretutindenea; elü e atinsü de o decädință neremediabilä; se sfäșie în secte nenumerate, a cărorü păstori negändü Dumneșeu nu meritä mai multü numele de creștinü. Pretutindenea se aratä activitatea roditoare și lätirea gloriösä a Bisericei catolice, cu credința ei unicä, cu unica ei doctrinä și cu Păstorulu ei Supremü.

Veni-va timpulu, și póte cä nu mai este departe, cândü și Rusia cea momitä și amorțitä de schismä se va renasce la o nouä viëtä întru supunerea la Papatü.

Din parte-ne rugämü pre Atotputerniculü, ca acestü timpü doritü sä vinä cätü mai de grabä, darä sä vinä mai întäiü pentru frațiü nostri iubiți, pre cari înainte și mai presusu de töte amü dorü sä-i putemü stringe la peptü, nu numai în unitatea de sânge, ci și în unitatea credinței.

Ostenéla de o ȝi.

— Din amintirile unui preotă bĂtrĂnă. —

(Continuare.)

„Bună ȝina, domnule pĂrinte!”

„Totă bine, dragi! — Lasă jurnalul și pipa!” șopti vecinul meu.

Dlă Bogatulă aruncă cu mânie ȝiarul și pipa și se aședă pre canapea.

„Ce aș dori Domniile Văstre?” întrebă eă pre bĂtrĂnă.

„Vreă să-mi pună in rĂndă averea, cinstite pĂrinte,” rĂspunde bĂtrĂnă in vĂrtindu-șă pĂlĂria. „Mi-ar trebui cartea pe botez. Numele meu e Mihai Vălean, in pruncie mĂ chemă Mihai ală GĂrbuțului, tatălă meu însă imi ȝicea numai gĂrbuț.”

La introducerea acĂsta i-s'ău sculată dlă Bogatulă toți perii in capă, și cu buȝe invinețite mi-a șoptit in ureche:

„Ce voesce omulă acesta?”

„N'ai auȝită, cĂ voesce a-șă scĂte cartea de botez?”

„Eă trebuie să cercă după ea?”

„Așă ar trebui după dreptă, acedă in înțelesulă rĂmasului. Dar fiindă-cĂ lucrulă acesta se pare a fi puțină cam complicată, și se recere ăre care praxă, mĂ voiă indestulă, dacă pĂnă ce-lă voiă ascultă pre bĂtrĂnă și voiă cercă in matriculă, veș pune la o parte ȝiarul și pipa, cĂci eă in lucrulă oficiĂse așă m'am îndĂtinată.”

„Da dacă nu le voiă pune la o parte?”

„Îți stă in voe. RecunĂsece numai, cĂ ai perdută rĂmasulă.” — Și apoi chemăndă mai aprĂpe pre Mihai Văleană am incepută esaminarea îndĂtinată.

„Aici te-ai nĂscută?” l'am întreată.

„Cinstite pĂrinte,” ȝice scĂrpinăndă-șă capulă Mihai Văleană, „eă de aceea nu-mi aducă aminte, cĂ pre atunci am fostă fĂrte mică. Dară lelea Năstasie FlĂre Ătă-i aicia și ȝice, cĂ m'am nĂscută pre ulița cea scurtă in a treia casă, ce acum s'a stricată, pre atunci stă și eră coperită cu trestie.”

„Cu paie, sĂrută mĂnile, cinstite pĂrinte!” intrerupse lelea Năstasie. „N'a fostă coperită cu trestie. Eă de multe ări am ȝisă cumĂtrului TĂderĂ Văleană, să dirĂgă coperișulă casei, cĂ picură plĂea prin elă.”

„Destulă Ătă,” ȝisei eă cu sĂnge rece, „Mihai s'a nĂscută aici pre ulița cea scurtă.”

„Atunci se chemă inĂcĂ ulița cĂnelul, sĂrută mĂnile,” intrerupse bĂtrĂnă. „Aduci-ți aminte, de cĂte ări ai fugĂrită in pruncia ta dulăulă celă mare ală vecinului, care te-a mușcată odată de pulpa peciorului, și tatălă tĂu așă te-a bĂtută, cĂ te-ai vĂietată trei ȝile?”

„Ba nu atunci a fostă aceea, ci cĂndă am cĂdută de pre ciresulă celă mare și mi-s'a scrițită mĂna cea drĂptă.”

„Cea stĂngă a fostă, fĂtăulă meu,” se dispută baba. „ȝi-s'ău ruptă și ciĂreci, sciă bine, cĂ eă i-am petecită.”

Dlă Bogatulă la auȝulă acestoră reminiscențe își mușcă mustețele, dară nu-i eră iertată să vorbĂscă. A privită numai la mine, ca și cum m'ar fi întreată, cĂndă se voră sfĂrși tĂte acestea?

„Dar dă,” întreată pre bĂtrĂnă, „in prietinie ai fostă cu pĂrințulă lui Mihai?”

„Cum să nu fi fostă prietină, cĂndă eramă și cumetri; eă am fostă acedă nĂnașă lui Mihai, și eă l'am scĂldată ințĂi.”

„CĂți Ăni Ă trecută de atunci?”

„Deț aceea a fostă de multă,” rĂspunde bĂtrĂnă.

„Totuș cam cĂndă?”

„Chiar pre tĂiatulă porciloră. BĂrbatulă meu dintĂiă a tĂiată grĂsunulă și așă și-a ingreunată rinza cu cĂrnaț prĂspeț, cĂ s'a bolnăvită și la dĂuĂ sĂptĂmĂni a și murită.”

„Cum se chemă bĂrbatulă celă dintĂiă ală dtale?”

„Da nu-ți aducă aminte, cinstite pĂrinte? E dreptă, cum ți-ai și aduce aminte, cĂndă nu l'ai cunoscută. Atunci inĂcĂ nu a fostă cinstitulă pĂrinte preotulă nostru. Preotulă celă bĂtrĂnă l'a ingropată pre bĂrbatulă meu sĂraculă de elă. N'a trĂită multă după aceea, cĂ și dlă fie iertată s'a rĂcită și apoi a murită.”

„Din acestea cum veșă, puțină mĂ potă orientă,” ȝisei ințercĂndă-mĂ cĂtră dlă Bogatulă, care impetrită ascultă reminiscențele acestea biografice. „Am să cercă matriculele de mai inainte ce așă fi venită eă in parochia acĂsta. Cum l'a chemată pre bĂrbatulă dintĂiă ală Dtale?” am întreată Ără ințercĂndă-mĂ cĂtră bĂtrĂnă.

„Indată voiă rĂspunde, cinstite pĂrinte, numai mĂ voiă gĂndi puțină. SĂrută mĂnile, patru bĂrbați am ingropată pĂnă acum, mi-se turbură mĂntea, cĂndă gĂndescă la dĂnșii. Ajută-mi, fĂtăulă meu Mihai; tu dĂră îți veș aducă aminte mai bine. Cum l'a și chemată pre bĂrbatulă meu dintĂiă?”

„Ioană PlĂcintĂră,” rĂspunde celălaltă.

„Prostule, acela a fostă ală treilea.”

„TĂderĂ CĂprĂră,” ȝise pre nimerite Mihai.

„Acela a fostă ală doilea. Ei na! ce rĂu îți aducă aminte. Aha! Sciă acum. GĂvrilă Porceană, acesta a fostă bĂrbatulă meu dintĂiă.”

Am luată inainte matricula morțiloră și dela inceputulă preoțelă mele am cercată inapoi numele lui GĂvrilă Porceană. Inșă nu l'am aflată. Ar ajunsă așă de departe, cĂ vĂduvia Năstasiei a trebuită să o pună pre timpurile preistorice. Așă de bĂtrĂnă nu pĂte fi. Dlă Bogatulă amĂsurată rĂmasulă a petrecută cu atențune cercĂrile mele, și-i curgeă sudorĂ reci pre față. Și neafĂndă numele lui GĂvrilă Porceană Ără m'am ințorsă cĂtră bĂtrĂnă ințrebĂndă-o:

„Nu a avută și altă nume bĂrbatulă celă dintĂiă ală Dtale?”

„Cum să nu fi avută?” ȝise Năstasie.

„Firesce cĂ a avută. GĂvrilă Porceană numai numele lui de batjocură a fostă; elă se pricepea acedă mai bine la tĂiatulă porciloră, și elă a junghiată toți porcii din sată, și de aceea pruncii l'ău numită badea GĂvrilă Porceană.”

La acestea dlă Bogatulă și-a esprimată simțĂmintele sale prințr'ă sudĂlmă nĂdușită.

„Care a fostă dară numele celă adevĂrată ală bĂrbatulă Dtale?” o întreată liniștită.

„Ștefană Morară, ierte-lă Dumneȝeț,” rĂspunde Năstasie.

Ără am incepută a cercă, și am și aflată numele lui Ștefană Morară. Mi-am inșĂmnată ȝina morții, și Ără am ințreată de muieră:

„ȝici Dă, cĂ fericitulă Ștefană cu dĂuĂ sĂptĂmĂni a murită după nĂscerea lui Mihai Văleană?”

„N'așă cĂteză să joră pre aceea,” rĂspunde bĂtrĂnă Năstasie. „Ătăta sciă, cĂ cĂrnaț prĂspeț i-ău stricată. Tu Mihai, de cĂte sĂptĂmĂni ai fostă, cĂndă a murită nĂnașulă tĂu?”

„Sciă bunulă Dumneȝeț,” — ȝise Mihai.

„Se pĂte, cinstite pĂrinte,” esplică bĂtrĂnă, „cĂ a fostă de trei sĂptĂmĂni, de trei luni, ări de trei Ăni. Dară totuș nu a putută fi de trei Ăni, cĂ cantorulă numai ca pre pruncă mică l'a amintită in versulă de iertĂciuni. Ău fostă iertĂciuni fĂrte frumĂse; și acuma plĂngă, cĂndă imi vină in mĂntea.”

Și pĂnă a vorbită bĂtrĂnă despre iertĂciunile bĂrbatulă sĂu, eă in urma ințrumĂriloră cĂpĂtate am aflată in matricula botezĂriloră numele lui Mihai Văleană.

„Aici e Mihai Văleană, tatălă sĂu TĂderĂ Văleană, mamă-sa Sofia MĂncĂciosă.”

„Aceea a fostă, sufletulă meu,” ȝise Năstasie, „cu tĂte cĂ nu i-s'a șĂcută numele de MĂncĂciosă. N'a mĂucată mai multă decătă o pasĂre.”

„NĂnaș i-ău fostă. . . ?”

„Aceea suntă eă,” esplică cu fală bĂtrĂnă. „BĂrbatulă meu dintĂiă a fostă GĂvrilă Porceană, ală doilea TĂderĂ CĂprĂrĂ, ală treilea Ioană PlĂcintĂră, Ără acum ală patrălea este Ofimă FlĂre; Ără după tatălă meu suntă Năstasie Strigoiană. E nume frumosă, numai pentru aceea nu-mi place, cĂ sĂmĂnă strigoiloră.”

In vreme ce ea dă esplicarea acĂsta heraldică, eă am scrisă cartea de botez, și bĂtrĂnă Năstasie ințreptĂndă-se acum de-a dreptulă cĂtră dlă Bogatulă, față aceluia a invinețită de totă.

„Sciă MĂria Tă, cĂ eă nu credă, să fie strigoi, aceea o invĂtă și cinstitulă pĂrinte, dară bĂrbatulă meu celă de acum ală patrălea dacă se supĂră, totă strigĂe bĂtrĂnă imi ȝice. Creș MĂria Tă in strigoi?”

Dlă Bogatulă n'a rĂspunsă la ințterpelarea acĂsta directă, și numai prin ună murmură nĂdușită și-a arĂtată neindestulirea sa.

„Une ări nu e destulă, cĂ mĂ nĂmesce strigĂe, ci imi ȝice și cĂ așă fi bună pre focă! Mai alesă dacă-i bĂtă. Urită lucru e beția aceea; eă sciă mai bine, cĂ tuspatru bĂrbați ai mei Ău fostă bețivi. Apoi dacă se imbĂtă, — indată se bată și suduie. Beție prĂstă! Cu cĂtă e mai frumĂsă beția domniloră! Am vĂdută eă domni beți, dar aceea nu Ău suduită, nici nu și-ău bĂtută femeile. Nici MĂria Tă, cĂndă ești bĂtă, nu bată pre MĂria Să.”

BĂtrĂnă a cugetată, cĂ cu acĂstă face vre-ună complimentă dlă Bogatulă,

pentru aceea a și zimbătu foarte amicală, clipind cu ochii. Și fiindcă dl Bogatulă a mornăit între dinți, că să tacă, ce bătrâna a luat numai de protestul alu modestiei, amenințându cu degetul a continuat:

„Numai nu te face, Măria Ta, sciu eă, ce sciu. Când e câte o petrecere mare la Măria Ta, tot-deuna intru în culină și spălă vasele, și de câte ori aud dela servitoriu, că Măria Sa așa-i de bătut, că mai nu-i sară ochii din cap. Dar aceea n'am audit'o, că și-ar fi bătut vre-odată femea. Omă de trebă. O, de mi-ar fi așa bărbatul alu cincilea!”

Eă am gătat cartea de botez, și dându-le-o am sfârșit chinurile domnului Bogatulă.

După ce bătrânii cu mare îndestulare mi-au sărutat mână de mai multe ori, s'au dus. Bătrâna a sărutat și mână dl Bogatulă, ce acesta după o luptă desperată a fost silit să o permită. Acum dl Bogatulă m'a întrebat cu ton puternic:

„Acum potă fumă?”

„Cum îți place, nu te opresc. Înșă nu cred, să ai timp, căci acuma pună pre mesă prânzul.” Și intru adevăr în acelu minut ne-a făcut cunoscut, că supă e pre mesă.

„Nu sciu, avé-voiă apetit?” suspină dl Bogatulă punend pipa la o parte. „De ađi dimineță prin atâtea necasuri am trecut, și așa m'am abătut dela regula și dela datinele mele, câtă nu sciu, puté-voiă mănca ceva?”

„Îmi pare rău, că am dat ordin în culină, ca întreg prânzul să-lă compună din mâncările cele mai plăcute. Să măncați. Eă am apetit minunat.”

„O, dacă ași puté dice și eă așa!” suspină dl Bogatulă. Și intru adevăr

la început numai tândălind mănca sup. Înșă când a adus pre mesă friptura de purcel, cea mai plăcută mănca dl Bogatulă, — îi schinteia ochii

„Idee foarte bună!” eschémă însușit implantându-și furcuța în tăieriu. „Friptura acésta mă va restaură și v'face să uită, ce am suferit până acum.”

Și-a scos o porțiune mare, și și-a acoperit tăieriu de tot, apoi câtva timp a sorbit aborile leacă; a beut apoi un pocălu cu vin și așa să-și prepare stomacul. Între acestea intră servitorea și-mi șoptește ceva la ureche.

„A dășu, că-i de grabă?”

„Da, e foarte de grabă,” răspunde servitorea.

„Ce este érá?” a întrebat emurându dl Bogatulă.

„Mă așteptă în cancelarie,” dășe sculându-mă. „Vino cu mi.”

„Nu merg!”

„Îți stă în voe. Recóșce numai, că ai perdut rămasul.”

„Nu recunosc!” strigat cu mânie dl Bogatulă, și sculându-se a aruncat furculița, de tot pocalele jucă. Apoi aruncându încă o privire la blidul încărcat a adăus cu un ton elegic:

„Se va réci friptura, pă cândă ne vom întorce.”

Amă mersu dară cancelarie. Cum intrăm, pre cine gămă acolo? Pre bătrânii nostri de m înainte. Noroc, că chiar prindeam mână dl Bogatulă, căci în mânia sa ași atăcat pre Năstasie, și póte s'ar fi întâplat mórte de omă.

„Ce dăși?”

„E mare nășu,” suspină Năstasie salutându cu marea capului pre dl

Bogatulă. „Bine, că m'am întlnit cumétra Gafia Călbază, carea cu de ani e mai bătrână decâtă mine. Dășe dice, că numai cu trei ani să fie n bătrână; nu sciu pentru ce se face n tinăra muiera aceea, da nu este to una, dacă voră dice, că e de șeptede saș optzeci de ani? Dóră nu cuge că se va mai mărită încă. Eă pent lumea asta n'ași dice, că-să mai tină nică cu ună césu.”

„N'ai puté isprăvi după améđi?” întrepruse vedend impaciunța dl Bogatulă.

„E ună lucru, ce nu-lă potă amăn. Mă tem, că cartea de botez, ce mi-dat'o, nu-i bună.”

(Va urmă.)

Posta Redacțiunii: G. O. în C. Banii I-am primit. Dacă novelele voră fi corăspundătoare, vomă publică cu totă plăcerea, numai trebne așteptați rindul. Vă vedem dar bucuros.

Editor și redactor răspundători:

Dr. Vasiliu Hossu.

DEPOSITŪ DE FĂINĂ

dela móră de vaporă din Brașovă a lui

Wilhelm Paul

la

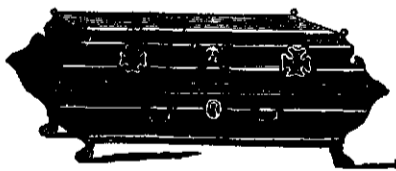
Iosif Salmen în Blăși.

Se află tóte soiurile de făină în deposit mare și cu prețuri originale de fabrică.

(22) 2-2

Intăia întreprindere concesionată pentru aranjarea de înmormintări în Blăși.

Prompt
și
solid.

Cu
prețuri
moderate.

Am onóre a aduce la cunoscința prea stimatului public, că am înființat aici în Blăși o

Intreprindere pentru aranjarea de înmormintări

care corăspunde celor mai moderne esiginte, și că primesc aranjarea de înmormintări după ori ce recerintă și cu cele mai moderate prețuri.

Recomendă mai departe depositul meu bine asortat de cununi, frunđe, cosciuguri și decorațiuni de doliu, după cele mai noue făcne și cu prețurile cele mai variate.

Pentru ușurința partidelor primesc și aranjarea completă a înmormintărilor, asigurându pre stimatului public de serviciu prompt și consciințos.

(20) 3-6

Cu onóre:

I. L. Filipu,
strada lungă, a patra casă dela „Hotel Univers”.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

Liferant de curte
al Altei Sale
Imp. și reg. Archi-
ducele Josif

proprietariul primei fabrici ungare de mașine și recunite de pompieri, turnătorii de clopote și metală

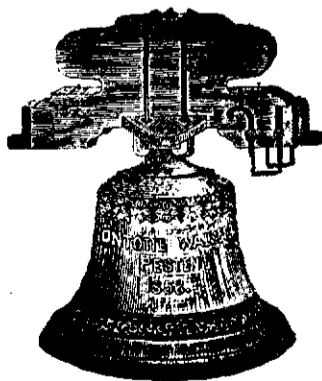
Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanonrațiilor domni preotă

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

în care se fabrică atât grupură câtă și clopote singurate: cu scaune de fieră patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferat dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metală, într'altel și celă dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblatóre scutite de mirosu, aranjamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

(2) 51-52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimittă la cerere gratuită și franco.

Distinsu în anulă 1855 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progresu și capacitate de concerință cu diploma cea mare de onóre.